

Textus Subcommissionis die 3 iulii 1964	Textus Commissionis Doctrinalis Textus prior	die 27 octobris 1964 Textus emendatus in Concilio	Textus – modis expensis – promulgatus die 21 novembris 1964
CAPUT VIII (VEL CAP. VII)	CAPUT VIII (VEL CAP. VII)	CAPUT VIII (VEL CAP. VII)	CAPUT VIII
DE BEATA MARIA VIRGINE DEIPARA IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE	DE BEATA MARIA VIRGINE DEIPARA IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE	DE BEATA MARIA VIRGINE DEIPARA IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE	DE BEATA MARIA VIRGINE DEIPARA IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE
<i>Textus prior</i>	<i>Textus emendatus [a Commissione]</i>	<i>Textus emendatus [in Concilio]</i>	<i>[Textus suffragio propositus et promulgatus]</i>
48. [PROOEMIUM]	52. (olim n. 48). PROOEMIUM	I. PROOEMIUM	I. PROOEMIUM
<p>[<i>De B. Virgine in mysterio Christi</i>]. Benignissimus et sapientissimus Deus, mundi redemptionem complere volens, «ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum, factum ex muliere, ... ut adoptionem filiorum recipere- remus» (Gal. 4, 4). «Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine». Quod salutis divinum mysterium nobis revelatur et continuatur in Ecclesia, quam Dominus ut corpus suum constituit, et in quo fideles Christum Caput adorantes atque cum omnibus sanctis Eius communicantes, memoriam etiam venerentur oportet «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi».</p>	<p>[<i>De B. Virgine in mysterio Christi</i>] (A). Benignissimus et sapientissimus Deus, mundi redemptionem complere volens, «ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum, factum ex muliere, ... ut adoptionem filiorum recipere- remus» (Gal. 4, 4). « Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine» (1). Quod salutis divinum mysterium nobis revelatur et continuatur in Ecclesia, quam Dominus ut corpus suum constituit, et in qua fideles Christo Capiti adhaerentes atque cum omnibus sanctis Eius communicantes, memoriam etiam venerentur oportet «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi» (2).</p>	<p>52. [<i>De B. Virgine in mysterio Christi</i>]. Benignissimus et sapientissimus Deus, mundi redemptionem complere volens, «ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum, factum ex muliere, ... ut adoptionem filiorum recipere- remus» (Gal. 4, 4-5). «Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine» (1). Quod salutis divinum mysterium nobis revelatur et continuatur in Ecclesia, quam Dominus ut corpus suum constituit, et in qua fideles Christo Capiti adhaerentes atque cum omnibus sanctis Eius communicantes, memoriam etiam venerentur oportet «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi» (2).</p>	<p>52. Benignissimus et sapientissimus Deus, mundi redemptionem complere volens, «ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum, factum ex muliere, ... ut adoptionem filiorum recipere- remus» (Gal. 4, 4-5). «Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine» (1). Quod salutis divinum mysterium nobis revelatur et continuatur in Ecclesia, quam Dominus ut corpus suum constituit, et in qua fideles Christo Capiti adhaerentes atque cum omnibus sanctis Eius communicantes, memoriam etiam venerentur oportet «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi» (2).</p>
<p>[<i>De B. Virgine et Ecclesia</i>]. Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, ut vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur et honoratur. A Filio suo sublimiore</p>	<p>[<i>De B. Virgine et Ecclesia</i>] (B). Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, ut vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur et honoratur. A Filio suo sublimiore</p>	<p>53. [<i>De B. Virgine et Ecclesia</i>]. Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, ut vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur et honoratur. A Filio suo sublimiore</p>	<p>53. Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, ut vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur et honoratur. <i>Intuitu meritorum Filii sui</i> sublimiore modo redempta</p>
	<p><i>Ad n. 52.</i> (1) <i>Credo</i> in Missa Romana: Symbolum Constantinopolitanum: MANSI 3, 566. Cf. CONC. EPHE-SINUM, ib. 4, 1130 (necnon ib. 2, 665 et 4, 1071); CONC. CHALCEDONENSE, ib. 7, 111-116; CONC. CONSTANTINOPOLITANUM II, ib. 9, 375-396. (2) <i>Canon</i> Missae Romanae.</p>	<p><i>Ad n. 52.</i> (1) <i>Credo</i> in Missa Romana: Symbolum Constantinopolitanum: MANSI 3, 566. Cf. CONC. EPHE-SINUM, ib. 4, 1130 (necnon ib. 2, 665 et 4, 1071); CONC. CHALCEDONENSE, ib. 7, 111-116; CONC. CONSTANTINOPOLITANUM II, ib. 9, 375-396. (2) <i>Canon</i> Missae Romanae.</p>	<p>(1) <i>Credo</i> in Missa Romana: Symbolum Constantinopolitanum: MANSI 3, 566. Cf. CONC. EPHE-SINUM, ib. 4, 1130 (necnon ib. 2, 665 et 4, 1071); CONC. CHALCEDONENSE, ib. 7, 111-116; CONC. CONSTANTINOPOLITANUM II, ib. 9, 375-396. (2) <i>Canon</i> Missae Romanae.</p>

modo redempta Eique arcto et indissolubili vinculo unita, hac summa dignitate datur ut sit Genitrix Dei Filii, praedilecta filia Patris et sacrarium Spiritus Sancti, quo eximiae gratiae dono omnibus aliis creaturis, coelestibus et terrestribus, longe antecellit. Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, immo «cooperata est caritate ut fideles in Ecclesia, nascerentur, qui huius Capitis membra sunt». Quapropter etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae necnon eius in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum salutatur eamque Catholica Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, filiali pietatis affectu prosequi semper professa est.

[*Intentum Concilii*]. Ideo Sacrosancta Generalis Synodus, doctrinam de Ecclesia, in qua divinus Redemptor salutem operatur, exponens, illustrare sedulo intendit tum munus Beatae Virginis in mysterio Incarnati Verbi et Corporis Mystici, tum hominum redemptorum officia erga Deiparam, matrem Christi et fidelium, quin tamen in animo habeat completam de Maria proponere doctrinam, neque quaestiones labore theologorum nondum ad plenam lucem perductas dirimere. Servantur itaque in suo iure sententiae, quae in scholis catholicis, *sub ductu Magisterii*, libere proponuntur de Illa, quae in Sancta Ecclesia locum occupat post Christum altissimum nobisque maxime propinquum.

modo redempta Eique arcto et indissolubili vinculo unita, *hoc summo munere ac dignitate* datur ut sit Genitrix Dei Filii, *ideoque* praedilecta filia Patris *necnon* sacrarium Spiritus Sancti, quo eximiae gratiae dono omnibus aliis creaturis, coelestibus et terrestribus, longe antecellit. Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, immo «cooperata est caritate ut fideles in Ecclesia nascerentur, qui huius Capitis membra sunt» (3). Quapropter etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae necnon eius in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum salutatur eamque Catholica Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, filiali pietatis affectu se prosequi semper professa est.

[*Intentum Concilii*] (C). Ideo Sacrosancta Generalis Synodus, doctrinam de Ecclesia, in qua divinus Redemptor salutem operatur, exponens, illustrare sedulo intendit tum munus Beatae Virginis in mysterio Incarnati Verbi et Corporis Mystici, tum hominum redemptorum officia erga Deiparam, matrem Christi et fidelium, quin tamen in animo habeat completam de Maria proponere doctrinam, neque quaestiones labore theologorum nondum ad plenam lucem perductas dirimere. Servantur itaque in suo iure sententiae, quae in scholis catholicis libere proponuntur de Illa, quae in Sancta Ecclesia locum occupat post Christum altissimum nobisque maxime propinquum (4).

Ad n. 53.

(3) S. AUGUSTINUS, *De S. Virginitate*, 6: PL 40, 399.

(4) Cf. PAULUS PP. VI, *Allocutio in Concilio*, die 4 dec. 1963: AAS 56 (1964) p. 37.

modo redempta Eique arcto et indissolubili vinculo unita, hoc summo munere ac dignitate datur ut sit Genitrix Dei Filii, ideoque praedilecta filia Patris necnon sacrarium Spiritus Sancti, quo eximiae gratiae dono omnibus aliis creaturis, coelestibus et terrestribus, longe antecellit. Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, immo «cooperata est caritate ut fideles in Ecclesia nascerentur, qui huius Capitis membra sunt» (3). Quapropter etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae necnon eius in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum salutatur eamque Catholica Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, filiali pietatis affectu *tanquam matrem amantissimam prosequitur*.

54. [*Intentum Concilii*]. Ideo Sacrosancta Generalis Synodus, doctrinam de Ecclesia, in qua divinus Redemptor salutem operatur, exponens, illustrare sedulo intendit tum munus Beatae Virginis in mysterio Incarnati Verbi et Corporis Mystici, tum hominum redemptorum officia erga Deiparam, matrem Christi et *matrem* fidelium, quin tamen in animo habeat completam de Maria proponere doctrinam, neque quaestiones labore theologorum nondum ad plenam lucem perductas dirimere. Servantur itaque in suo iure sententiae, quae in scholis catholicis libere proponuntur de Illa, quae in Sancta Ecclesia locum occupat post Christum altissimum nobisque maxime propinquum (4).

Ad n. 53.

(3) S. AUGUSTINUS, *De S. Virginitate*, 6: PL 40, 399.

(4) Cf. PAULUS PP. VI, *Allocutio in Concilio*, die 4 dec. 1963: AAS 56 (1964) p. 37.

Eique arcto et indissolubili vinculo unita, hoc summo munere ac dignitate datur ut sit Genitrix Dei Filii, ideoque praedilecta filia Patris necnon sacrarium Spiritus Sancti, quo eximiae gratiae dono omnibus aliis creaturis, coelestibus et terrestribus, longe antecellit. Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, immo «*plane mater membrorum (Christi)*, ... *quia* cooperata est caritate ut fideles in Ecclesia nascerentur, *quae illius* Capitis membra sunt» (3). Quapropter etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae necnon eius in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum salutatur eamque Catholica Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, filialis pietatis affectu *tanquam matrem amantissimam prosequitur*.

54. Ideo Sacrosancta Synodus, doctrinam de Ecclesia, in qua divinus Redemptor salutem operatur, exponens, illustrare sedulo intendit tum munus Beatae Virginis in mysterio Incarnati Verbi et Corporis Mystici, tum hominum redemptorum officia erga Deiparam, matrem Christi et matrem *hominum, maxime* fidelium, quin tamen in animo habeat completam de Maria proponere doctrinam, neque quaestiones labore theologorum nondum ad plenam lucem perductas dirimere. Servantur itaque in suo iure sententiae, quae in scholis catholicis libere proponuntur de Illa, quae in Sancta Ecclesia locum occupat post Christum altissimum nobisque maxime propinquum (4).

(3) S. AUGUSTINUS, *De S. Virginitate*, 6: PL 40, 399.

(4) Cf. PAULUS PP. VI, *Allocutio in Concilio*, die 4 dec. 1963: AAS 56 (1964) p. 37.

49. [DE MUNERE B. VIRGINIS
IN OECONOMIA SALUTIS]

53. (olim n. 49). DE MUNERE B. VIRGINIS
IN OECONOMIA SALUTIS (A)

II. DE MUNERE B. VIRGINIS
IN OECONOMIA SALUTIS

II. DE MUNERE B. VIRGINIS IN OECONOMIA
SALUTIS

[De Matre Messiae in Vetere Testamen-
to]. Sacrae Litterae Veteris Novique Testa-
menti et veneranda Traditio munus Matris
Salvatoris in salutis oeconomia modo magis
magisque dilucido describunt et veluti conspi- 30
ciendum proponunt. Et quidem ab initio histo-
riae salutis in libris Veteris Testamenti descri-
ptae, qua Christi in mundum adventus len-
to gradu praeparatur, clarius pedetentim in
apricum profertur figura Mulieris, matris Redemp- 35
toris, praesertim si primaeva documenta
sub luce ulterioris et plenae revelationis consi-
derantur, qualiter in Ecclesia leguntur. Ita p. 199
iam propheticæ praevidentur in promissione,
lapsis in peccatum primis parentibus data, de
victoria super serpentem (cf. Gen. 3, 15). Haec
est Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius
nomen vocabitur Emmanuel (Is. 7, 14; cf. Mt. 1,
22-23). Haec est parturiens, quae pariet
tempore quo ex Bethlehem egredietur qui sit
dominator in Israël (Michea, 5, 2-3). Ipsa
praecellit inter humiles ac pauperes Domini,
qui salutem cum fiducia ab Eo sperant et acci-
piunt. In Ipsa tandem, post diuturnam ex-
spectionem promissionis, complentur tempo-
ra et nova instauratur Oeconomia, quando
Filius Dei humanam naturam assumpsit, ut
mysteriis carnis suae hominem a peccato li-
beraret.

[De Maria in Annuntiatione]. Incarnatio-
nem vero Filii sui, Pater non antea perfecit,
quam praedestinatae eius matris acceptatio 20
praecessisset, ut quemadmodum femina contulit
ad mortem, ita etiam conferret ad vitam.
Quoniam autem Beatissima Virgo haud minor

[De Matre Messiae in Vetere Testamento]
(B). Sacrae Litterae Veteris Novique Testamen-
ti et veneranda Traditio munus Matris Salva- 30
toris in salutis oeconomia modo magis magis-
que dilucido describunt et veluti conspicien-
dum proponunt. Et quidem ab initio histo-
riae salutis in libris Veteris Testamenti descri-
ptae, qua Christi in mundum adventus lento 35
gradu praeparatur, clarius pedetentim in
apricum profertur figura Mulieris, matris Redemp-
toris, si primaeva documenta, ut oportet, sub
luce ulterioris et plenae revelationis conside-
rantur, qualiter in Ecclesia leguntur. Ita iam p. 5
propheticæ adumbratur in promissione, lapsis
in peccatum primis parentibus data, de victo-
ria super serpentem (cf. Gen. 3, 15). Haec 5
est Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius
nomen vocabitur Emmanuel (Is. 7, 14; Mt. 1,
22-23; cf. Michea, 5, 2-3). Ipsa praecellit in-
ter humiles ac pauperes Domini, qui salutem
cum fiducia ab Eo sperant et accipiunt. Cum 10
Ipsa tandem, post diuturnam exspectionem
promissionis, complentur tempora et nova in-
stauratur Oeconomia, quando Filius Dei hu-
manam naturam assumpsit, ut mysteriis carnis
suae hominem a peccato liberaret. 15

[De Maria in Annuntiatione] (C). Voluit
autem misericordiarum Pater, ut acceptatio
praedestinatae matris incarnationem praecede-
ret, ut sic, quemadmodum femina contulit ad 20
mortem, ita etiam conferret ad vitam. Quoniam
autem Beatissima Virgo haud minor poterat

55. [De Matre Messiae in Vetere Testa-
mento]. Sacrae Litterae Veteris Novique Testa-
menti et veneranda Traditio munus Matris Salva- 30
toris in salutis oeconomia modo magis magis-
que dilucido ostendunt et veluti conspicien-
dum proponunt. Et quidem ab initio histo-
riae salutis in libris Veteris Testamenti descri-
ptae, qua Christi in mundum adventus lento 35
gradu praeparatur, clarius pedetentim in
lucem profertur figura Mulieris, matris Redemp-
toris, si primaeva documenta, ut oportet, sub
luce ulterioris et plenae revelationis conside-
rantur, qualiter in Ecclesia leguntur. Ita iam p. 5
propheticæ adumbratur in promissione, lapsis
in peccatum primis parentibus data, de victo-
ria super serpentem (cf. Gen. 3, 15). Similiter
haec est Virgo quae concipiet et pariet Filium,
cuius nomen vocabitur Emmanuel (Is. 7, 14;
Mt. 1, 22-23; cf. Michea, 5, 2-3). Ipsa praecellit
inter humiles ac pauperes Domini, qui salutem
cum fiducia ab Eo sperant et accipiunt. Cum 10
Ipsa tandem praecelsa Filia Sion, post diutur-
nam exspectionem promissionis, complentur
tempora et nova instauratur Oeconomia, quan-
do Filius Dei humanam naturam ex ea assump-
sit, ut mysteriis carnis suae hominem a peccato
liberaret. 15

56. [De Maria in Annuntiatione]. Voluit
autem misericordiarum Pater, ut acceptatio
praedestinatae matris incarnationem praecede-
ret, ut sic, quemadmodum femina contulit ad 20
mortem, ita etiam conferret ad vitam. Quod
praecellentissime valet de Matre Iesu, quae

55. Sacrae Litterae Veteris Novique
Testamenti et veneranda Traditio munus
Matris Salvatoris in salutis oeconomia modo
magis magisque dilucido ostendunt et veluti
conspiciendum proponunt. Libri quidem
Veteris Testamenti historiam salutis, qua
Christi in mundum adventus lento gradu
praeparatur, describunt. Quae primaeva
documenta, qualiter in Ecclesia leguntur et
sub luce ulterioris et plenae revelationis
intelliguntur, clarius pedetentim in lucem
proferunt figuram mulieris, Matris Redemp-
toris. Ipsa, sub hac luce, iam propheticæ
adumbratur in promissione, lapsis in peccatum
primis parentibus data, de victoria super
serpentem (cf. Gen. 3, 15). Similiter haec est
Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius
nomen vocabitur Emmanuel (cf. Is. 7, 14; cf.
Michea, 5, 2-3. - Mt. 1, 22-23). Ipsa praecel-
lit inter humiles ac pauperes Domini, qui
salutem cum fiducia ab Eo sperant et acci-
piunt. Cum Ipsa tandem praecelsa Filia Sion,
post diuturnam exspectionem promissio-
nis, complentur tempora et nova instauratur
Oeconomia, quando Filius Dei humanam
naturam ex ea assumpsit, ut mysteriis carnis
suae hominem a peccato liberaret.

56. Voluit autem misericordiarum Pater,
ut acceptatio praedestinatae matris incarna-
tionem praecederet, ut sic, quemadmodum
femina contulit ad mortem, ita etiam femina
conferret ad vitam. Quod praecellentissime
valet de Matre Iesu, quae ipsam Vitam,

poterat esse quam Dei Matrem decebat, mirum non est apud Sanctos Patres usum invaluisse quo Deiparam appellarunt totam sanctam et ab omni peccato naevo seu labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam. Perfectissimae itaque sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis ditata, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut «gratia plena» salutatur (cf. Lc. 1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 38). Ita Maria, filia Adam, verbo divino consentiens, facta est mater Iesu, unici Mediatoris, ac salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, omnipotentis Dei gratia, mysterio redemptionis inserviens. Merito igitur SS. Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae saluti cooperantem censebant. Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, «oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis». Unde Patres antiqui in praedicatione sua asserere solebant: «Hevae inoboedientiae nodum solutionem acce-

25

30

35

40

p. 200

5

esse quam Dei Matrem decebat (5), mirum non est apud Sanctos Patres usum invaluisse quo Deiparam appellarunt totam sanctam et ab omni peccato naevo seu labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam (6). *Singularis prorsus* sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis ditata, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut «gratia plena» salutatur (cf. Lc. 1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: «Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 38). Ita Maria, filia Adam, verbo divino consentiens, facta est mater Iesu, unici Mediatoris, ac salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, omnipotentis Dei gratia, mysterio redemptionis inserviens. Merito igitur SS. Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae saluti cooperantem censebant. Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, «oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis» (7). Unde Patres antiqui in praedicatione sua asserere solebant: «Hevae inoboedientiae nodum solutionem ac-

30

35

40

p. 6

Ad n. 53.

(5) Cf. S. Ambrosius, *Epist.* 63, ad Vercell. Ecclesiam, n. 110: PL 16, 1218.

(6) Cf. S. GERMANUS CONST., *Hom. in Annunt. Deiparae*: PG 98, 328 A; *In Dorm.* 2: col. 357. ANASTASIUS ANTIOCH., *Serm. 2 de Annunt.*, 2: PG 89, 1377 AB; *Serm.* 3, 2: col. 1388 C. - S. ANDREAS CRET., *Can. in B. V. Nat.*, 4: PG 97, 1321 B. *In B. V. Nat.*, 1: col. 812 A. *Hom. in dorm.* 1: col. 1068 C. S. SOPHRONIUS, *Or. 2 in Annunt.*, 18: PG 87 (3), 3237 BD.

(7) S. IRENAEUS, *Adv. Haer.* III, 22, 4: PG 7, 959 A.

ipsam vitam, omnia renovantem, mundo effudit. Unde nil mirum apud Sanctos Patres usum invaluisse quo Deiparam appellarunt totam sanctam et ab omni peccati labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam (5). *Singularis prorsus* sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis ditata, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut «gratia plena» salutatur (cf. Lc. 1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: «Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 38). Ita Maria, filia Adam, verbo divino consentiens, facta est mater Iesu, ac salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, omnipotentis Dei gratia, mysterio redemptionis inserviens. Merito igitur SS. Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae saluti cooperantem censebant. Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, «oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis» (6). Unde *non pauci* Patres antiqui in praedicatione sua *libenter asserunt*: «Hevae inoboedientiae nodum solutionem accepisse

25

30

35

40

p. 6

5

(5) Cf. S. GERMANUS CONST., *Hom. in Annunt. Deiparae*: PG 98, 328 A; *In Dorm.* 2: col. 357. - ANASTASIUS ANTIOCH., *Serm. 2 de Annunt.*, 2: PG 89, 1377 AB; *Serm.* 3, 2: col. 1388 C. - S. ANDREAS CRET., *Can. in B. V. Nat.* 4: PG 97, 1321 B. *In B. V. Nat.*, 1: col. 812 A. *Hom. in dorm.* 1: col. 1068 C. - S. SOPHRONIUS, *Or. 2 in Annunt.*, 18: PG 87 (3), 3237 BD.

(6) S. IRENAEUS, *Adv. Haer.* III, 22, 4: PG 7, 959 A; HARVEY, 2, 123.

omnia renovantem, mundo effudit, et a Deo donis tanto munere dignis praedita est. Unde nil mirum apud Sanctos Patres usum invaluisse quo Deiparam appellarunt totam sanctam et ab omni peccati labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam (5). *Singularis prorsus* sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis ditata, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut «gratia plena» salutatur (cf. Lc. 1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: «Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 38). Ita Maria filia Adam, verbo divino consentiens, facta est Mater Iesu, ac salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, omnipotentis Dei gratia, mysterio redemptionis inserviens. Merito igitur SS. Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae saluti cooperantem *censent*. Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, «oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis» (6). Unde non pauci Patres antiqui in praedicatione sua

(5) Cf. S. GERMANUS CONST., *Hom. in Annunt. Deiparae*: PG 98, 328 A; *In Dorm.* 2: col. 357. - ANASTASIUS ANTIOCH., *Serm. 2 de Annunt.*, 2: PG 89, 1377 AB; *Serm.* 3, 2: col. 1388 C. - S. ANDREAS CRET., *Can. in B. V. Nat.* 4: PG 97, 1321 B. *In B. V. Nat.*, 1: col. 812 A. *Hom. in dorm.* 1: col. 1068 C. - S. SOPHRONIUS, *Or. 2 in Annunt.*, 18: PG 87 (3), 3237 BD.

(6) S. IRENAEUS, *Adv. Haer.* III, 22, 4: PG 7, 959 A; HARVEY, 2, 123.

Textus Subcommissionis die 3 iulii 1964	↔	Textus Commissionis Doctrinalis Textus prior	↔	die 27 octobris 1964 Textus emendatus in Concilio	
<p>10 pisse per oboedientiam Mariae; quod alligavit virgo Heva per incredulitatem, hoc virginem Mariam solvisse per fidem»; «per virginem Hevam mortem, per Virginem vel de virgine Maria vitam apparuisse», et comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium» 15 appellare, et quasi in proverbium proferre: «mors per Hevam, vita per Mariam».</p> <p>[De B. Virgine et Iesu infante]. Haec autem Matris cum Filio in opere salutari coniunctio a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem manifestatur; in primis quidem cum Maria, exurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, ab ea ob fidem suam in salutem promissam beata salutatur (cf. Lc. 1, 42); in nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem eius integritatem non minuit sed sacravit, pastoribus et Magis laetabunda ostendit. Cum vero Eum in templo, dono pauperum oblato, Domino praesentavit, audivit Simeonem simul praenuntiantem Filium futurum contradictionis signum et matris animam gladium pertransiturum, ut revelarentur ex multis cordibus cogitationes (cf. Lc. 2, 34-35).</p>	<p>10 cepisse per oboedientiam Mariae; quod alligavit virgo Heva per incredulitatem, hoc virginem Mariam solvisse per fidem» (8); «per virginem Hevam mortem, per Virginem vel de virgine Maria vitam apparuisse» (9), et comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium» appellare (10), et quasi in 15 proverbium proferre: «mors per Hevam, vita per Mariam» (11).</p> <p>[De B. Virgine et Iesu infante] (D). Haec autem Matris cum Filio in opere salutari coniunctio a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem manifestatur; in primis quidem cum Maria, exurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, ab ea ob fidem suam in salutem promissam beata salutatur et praecursor in sinu matris sanctificatur 25 (cf. Lc. 1, 41-45); in nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem eius integritatem non minuit sed sacravit (12), pastoribus et Magis laetabunda ostendit. Cum vero Eum in templo, dono pauperum 30 oblato, Domino praesentavit, audivit Simeonem simul praenuntiantem Filium futurum contradictionis signum et matris animam gladium pertransiturum, ut revelarentur ex mul-</p>	<p>10 per oboedientiam Mariae; quod alligavit virgo Heva per incredulitatem, hoc virginem Mariam solvisse per fidem» (7); et comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium» appellant (8), <i>saepiusque affirmant</i>: «mors per Hevam, vita per Mariam» (9).</p> <p>15</p> <p>57. [De B. Virgine et Iesu infante]. Haec autem Matris cum Filio in opere salutari coniunctio a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem manifestatur; in primis quidem cum Maria, exurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, ab ea ob fidem suam in salutem promissam beata salutatur et praecursor in sinu matris <i>exsultavit</i> (cf. Lc. 1, 41-45); in nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem eius integritatem non minuit sed sacravit (10), pastoribus et Magis laetabunda ostendit. Cum 30 <i>autem</i> Eum in templo, dono pauperum oblato, Domino praesentavit, audivit Simeonem simul praenuntiantem Filium futurum contradictionis signum et matris animam gladium pertransiturum, ut revelarentur ex multis cordibus co-</p>	<p>Textus – modis expensis – promulgatus die 21 novembris 1964</p> <p>cum eo libenter asserunt: «Hevae inoboedientiae nodum solutionem accepisse per oboedientiam Mariae; quod alligavit virgo Heva per incredulitatem, hoc virginem Mariam solvisse per fidem» (7); et comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium» appellant (8), <i>saepiusque affirmant</i>: «mors per Hevam, vita per Mariam» (9).</p> <p>57. Haec autem Matris cum Filio in opere salutari coniunctio a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem manifestatur; in primis quidem cum Maria, exurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, ab ea ob fidem suam in salutem promissam beata salutatur et praecursor in sinu matris exsultavit (cf. Lc. 1, 41-45); in nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem eius integritatem non minuit sed sacravit (10), pastoribus et Magis laetabunda ostendit. Cum autem Eum in templo, dono pauperum oblato, Domino praesentavit, audivit Simeonem simul praenuntiantem Filium futurum contradictionis signum et matris animam gladium pertransiturum, ut revelarentur ex mul-</p>		
		<p>(8) S. IRENAEUS, <i>ibidem</i>. (9) S. CYRILLUS HIEROS., <i>Catech.</i> 12, 15: PG 33, 741 AB (10) S. EPIPHANIUS, <i>Haer.</i> 78, 18: PG 42, 728 CD - 729 AB. (11) S. HIERONYMUS, <i>Epist.</i> 22, 21: PL 22, 408. Cf. S. AUGUSTINUS, <i>Serm.</i> 51, 2, 3: PL 38, 335; <i>Serm.</i> 232, 2: col. 1108. S. IO. CHRYSOSTOMUS, <i>In Ps.</i> 44, 7: PG 55, 193. S. IO. DAMASCENUS, <i>Hom. 2 in dorm. B. M. V.</i>, 3: PG 96, 728. (12) Cf. CONC. LATERANENSE anni 649: MANSI 10, 1151. S. LEO M., <i>Epist. ad Flav.</i>: PL 54, 759. CONC. CHALCEDONENSE: MANSI 7, 462. S. AMBROSIUS, <i>De instit. virg.</i>: PL 16, 320.</p>		<p>(7) S. IRENAEUS, <i>ibidem</i>; HARVEY, 2, 124. (8) S. EPIPHANIUS, <i>Haer.</i> 78, 18: PG 42, 728 CD - 729 AB. (9) S. HIERONYMUS, <i>Epist.</i> 22, 21: PL 22, 408. Cf. S. AUGUSTINUS, <i>Serm.</i> 51, 2, 3: PL 38, 335; <i>Serm.</i> 232, 2: col. 1108. - S. CYRILLUS HIEROS., <i>Catech.</i> 12, 15: PG 33, 741 AB. - S. IO. CHRYSOSTOMUS, <i>In Ps.</i> 44, 7: PG 55, 193. - S. IO. DAMASCENUS, <i>Hom. 2 in dorm. B. M. V.</i>, 3: PG 96, 728. (10) Cf. CONC. LATERANENSE anni 649, can. 3: MANSI 10, 1151. - S. LEO M., <i>Epist. ad Flav.</i>: PL 54, 759. - CONC. CHALCEDONENSE: MANSI 7, 462. - S. AMBROSIUS, <i>De instit. virg.</i>: PL 16, 320.</p>	<p>(7) S. IRENAEUS, <i>ibidem</i>; HARVEY, 2, 124. (8) S. EPIPHANIUS, <i>Haer.</i> 78, 18: PG 42, 728 CD - 729 AB. (9) S. HIERONYMUS, <i>Epist.</i> 22, 21: PL 22, 408. Cf. S. AUGUSTINUS, <i>Serm.</i> 51, 2, 3: PL 38, 335; <i>Serm.</i> 232, 2: col. 1108. - S. CYRILLUS HIEROS., <i>Catech.</i> 12, 15: PG 33, 741 AB. - S. IO. CHRYSOSTOMUS, <i>In Ps.</i> 44, 7: PG 55, 193. - S. IO. DAMASCENUS, <i>Hom. 2 in dorm. B. M. V.</i>, 3: PG 96, 728. (10) Cf. CONC. LATERANENSE anni 649, can. 3: MANSI 10, 1151. - S. LEO M., <i>Epist. ad Flav.</i>: PL 54, 759. - CONC. CHALCEDONENSE: MANSI 7, 462. - S. AMBROSIUS, <i>De instit. virg.</i>: PL 16, 320.</p>

35 tis cordibus cogitationes (cf. Lc. 2, 34-35). *Pue-*
rum Iesum deperditum ac cum dolore quaesi-
tum, parentes eius in templo invenerunt in his
quae Patris Eius erant occupatum; verbaque
40 *Eius non intellexerunt, sed mater Eius omnia*
haec in corde suo meditabunda conservabat 40
(cf. Lc. 2, 41-51).

35 gitationes (cf. Lc. 2, 34-35). Puerum Iesum
deperditum ac cum dolore quaesitum, parentes
eius in templo invenerunt in his quae Patris
Eius erant occupatum; verbaque *Filii* non in-
tellexerunt. Mater *vero* Eius omnia haec in
40 corde suo meditabunda conservabat (cf. Lc. 2,
41-51).

tis cordibus cogitationes (cf. Lc. 2, 34-35).
Puerum Iesum deperditum ac cum dolore
quaesitum, parentes eius in templo invene-
runt in his quae Patris Eius erant occupatum;
verbumque Filii non intellexerunt. Mater
vero Eius omnia haec in corde suo medita-
bunda conservabat (cf. Lc. 2, 41-51).

[De B. Virgine in ministerio publico Iesu]. p. 201
Durante autem vita publica Iesu, signanter
apparet, in initio quidem, cum ad nuptias in
Cana Galilaeae, misericordia permota, primum
signum effusionis gratiae messianicae interces-
sione sua induxit (cf. Io. 2, 1-11). In decursu
praedicationis Eius accepit verba quibus Filius,
Regnum ultra rationes et vincula carnis et san-
guinis extollens, audientes et custodientes ver-
bum Dei, sicut ipsa fideliter faciebat (cf. Lc.
2, 19 et 51), beatos proclamavit (cf. Mc. 3, 35
par. Lc. 11, 27-28). Maxime vero Matris cum
Filio indesinens unio tunc enituit, cum iuxta
crucem non sine divino consilio stetit (cf. Io.
19, 25), vehementer cum Unigenito suo con-
doluit, Eius sacrificio materno animo se socia-
vit, victimam de se genitam cum Ipso et per
Ipsam perlubenter offerens; cumque demum
ab eodem Christo Iesu in cruce moriente uti
mater discipulo, fidelium figurae, data est (cf.
Io. 19, 26-27).

[De B. Virgine in ministerio publico Iesu] p. 7
(E). Durante vita publica Iesu, Mater Eius si-
gnanter apparet, in initio quidem, cum ad nup-
tias in Cana Galilaeae, misericordia permota,
primum signum effusionis gratiae messianicae 5
intercessione sua induxit (cf. Io. 2, 1-11). In
decursu praedicationis Eius accepit verba, qui-
bus Filius, Regnum ultra rationes et vincula
carnis et sanguinis extollens, audientes et cu-
stodientes verbum Dei, sicut ipsa fideliter fa-
ciebat (cf. Lc. 2, 19 et 51), beatos proclamavit
(cf. Mc. 3, 35 par. Lc. 11, 27-28). Maxime
vero Matris cum Filio indesinens unio tunc eni-
tuit, cum iuxta crucem non sine divino con-
silio stetit (cf. Io. 19, 25), vehementer cum 15
Unigenito suo condoluit, sacrificio Eius se ma-
terno animo sociavit, victimae de se genitae
immolationi amanter consentiens; cumque de-
mum ab eodem Christo Iesu in cruce moriente
20 uti mater discipulo, fidelium figurae, data est
20 (cf. Io. 19, 26-27) (13).

58. [De B. Virgine in ministerio publico
Iesu]. In vita publica Iesu, Mater Eius si-
gnanter apparet, in initio quidem, cum ad nup-
tias in Cana Galilaeae, misericordia permota,
5 primum signum effusionis gratiae messianicae
intercessione sua induxit (cf. Io. 2, 1-11). In
decursu praedicationis Eius accepit verba, qui-
bus Filius, Regnum ultra rationes et vincula
carnis et sanguinis extollens, audientes et cu-
stodientes verbum Dei, sicut ipsa fideliter fa-
ciebat (cf. Lc. 2, 19 et 51), beatos proclamavit
(cf. Mc. 3, 35 par. Lc. 11, 27-28). *Ita etiam*
B. Virgo in peregrinatione fidei processit, suam-
que unionem cum Filio fideliter sustinuit usque
15 *ad crucem, ubi non sine divino consilio stetit*
15 (cf. Io. 19, 25), vehementer cum Unigenito
suo condoluit *et* sacrificio Eius se materno
animo sociavit, victimae de se genitae immola-
tioni amanter consentiens; *ac* demum ab eodem
20 Christo Iesu in cruce moriente uti mater disci-
20 pulo, fidelium figurae, data est (cf. Io. 19,
26-27) (11).

58. In vita publica Iesu, Mater Eius
signanter apparet, in initio quidem, cum ad
nuptias in Cana Galilaeae, misericordia per-
mota, *initium signorum Iesu Messiae* inter-
cessione sua induxit (cf. Io. 2, 1-11). In
decursu praedicationis Eius suscepit verba,
quibus Filius, Regnum ultra rationes et vin-
cula carnis et sanguinis extollens, audientes
et custodientes verbum Dei, sicut ipsa fide-
liter faciebat (cf. Lc. 2, 19 et 51), beatos pro-
clamavit (cf. Mc. 3, 35 par. Lc. 11, 27-28).
Ita etiam B. Virgo in peregrinatione fidei
processit, suamque unionem cum Filio fide-
liter sustinuit usque ad crucem, ubi non sine
divino consilio stetit (cf. Io. 19, 25), vehe-
menter cum Unigenito suo condoluit et
sacrificio Eius se materno animo sociavit,
victimae de se genitae immolationi amanter
consentiens; *ac* demum ab eodem Christo
Iesu in cruce moriente uti mater discipulo,
hisce verbis data est: *Mulier, ecce filius tuus*
(cf. Io. 19, 26-27) (11).

[De B. Virgine post ascensionem Iesu].
Quoniam vero humanae salutis sacramentum
non ante perficeretur quam promissum a Chri-
sto Spiritus die Pentecostes effunderetur, Ma-
riam inter mulieres, una cum Apostolis et fra-

[De B. Virgine post Ascensionem Iesu]
(F). Cum vero *Deo placuerit* humanae salutis
sacramentum non ante *manifestare* quam pro- 25
missum a Christo Spiritum effunderet, *Aposto-*
los videmus ante diem Pentecostes «perseve-

59. [De B. Virgine post Ascensionem
Iesu]. Cum vero Deo placuerit humanae salu-
tatis sacramentum non ante manifestare quam
promissum a Christo Spiritum effunderet, Apo-
stolos videmus ante diem Pentecostes «perse-

59. Cum vero Deo placuerit humanae
salutis sacramentum non ante *solemniter*
manifestare quam promissum a Christo Spi-
ritum effunderet, Apostolos videmus ante
diem Pentecostes «perseverantes unanimiter

(13) Cf. Pius XII, Litt. Encycl. *Mystici Corporis*, 29 iun. 1943: AAS 35 (1943) pp. 247-248.

(11) Cf. Pius XII, Litt. Encycl. *Mystici Corporis*, 29 iun. 1943: AAS 35 (1943) pp. 247-248.

(11) Cf. Pius XII, Litt. Encycl. *Mystici Corporis*, 29 iun. 1943: AAS 35 (1943) pp. 247-248.

tribus Domini in oratione videmus perseverantem (cf. Act. 1, 14), suisque quoque precibus implorantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat. Denique Immaculata Virgo, expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam assumpta ac universorum Regina a Domino constituta est, ut plene conformaretur Filio suo, Domino dominantium ac peccati mortisque victori.

rantes unanimiter in oratione cum mulieribus, et Maria matre Iesu et fratribus Eius» (Act. 1, 14), Mariam quoque precibus suis implorantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat. Denique Immaculata Virgo, *ab omni originalis culpa labe praeservata immunis* (14), expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam assumpta est (15), ac *tamquam universorum Regina a Domino exaltata*, ut plene conformaretur Filio suo, Domino dominantium (cf. Apoc. 19, 16) ac peccati mortisque victori (16).

verantes unanimiter in oratione cum mulieribus, et Maria matre Iesu et fratribus Eius» (Act. 1, 14), Mariam quoque precibus suis implorantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat. Denique Immaculata Virgo, ab omni originalis culpa labe praeservata immunis (12), expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam assumpta est (13), ac tamquam universorum Regina a Domino exaltata, ut *plenius* conformaretur Filio suo, Domino dominantium (cf. Apoc. 19, 16) ac peccati mortisque victori (14).

in oratione cum mulieribus, et Maria Matre Iesu et fratribus Eius» (Act. 1, 14), Mariam quoque precibus suis implorantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat. Denique Immaculata Virgo, ab omni originalis culpa labe praeservata immunis (12), expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam assumpta est (13), ac tamquam universorum Regina a Domino exaltata, ut plenius conformaretur Filio suo, Domino dominantium (cf. Apoc. 19, 16) ac peccati mortisque victori (14).

50. [DE B. VIRGINE ET ECCLESIA] p. 202

54. (olim n. 50).
DE B. VIRGINE ET ECCLESIA

III. DE B. VIRGINE ET ECCLESIA

III. DE BEATA VIRGINE ET ECCLESIA

[*De Maria ut ancilla Domini Redemptoris*]. Cum itaque Beata Virgo, ab aeterno una cum divini Verbi incarnatione tamquam mater Dei et mater hominum praedestinata, divinae providentiae consilio, his in terris pro Christo Redemptore fuerit generosa et humilis «ancilla Domini» (vel: generosa socia), hanc ob causam mater gratiae nobis exstitit et a Filio suo ne in coelesti Ierusalem quidem divulsa est, quippe quae non desinit intercessione sua

[*De Maria ut ancilla Domini Redemptoris*] (A). Unicus est Mediator noster secundum absolutam verborum Apostoli significationem: «Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6). Mariae autem maternum munus hanc Christi unicam mediationem nullo modo obscurat nec minuit, sed extollit. Omnis enim salutaris Beatae Virginis influxus in homines

60. [*De Maria, ancilla Domini, in opere redemptionis et sanctificationis*]. Unicus est Mediator noster secundum verba Apostoli: «Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6). Mariae autem maternum munus *erga homines* hanc Christi unicam mediationem nullo modo obscurat nec minuit, sed *virtutem eius ostendit*. Omnis enim salutaris Beatae Virginis

60. Unicus est Mediator noster secundum verba Apostoli: «Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6). Mariae autem maternum munus erga homines hanc Christi unicam mediationem nullo modo obscurat nec minuit, sed virtutem eius ostendit. Omnis enim salutaris Beatae Virginis influxus in homines non ex aliqua rei necessitate, sed ex

(14) Cf. PIUS IX, Bulla *Ineffabilis*, 8 dec. 1854: Acta Pii IX, I, I, p. 616.

(15) Cf. PIUS XII, Const. Apost. *Munificentissimus*, 1 nov. 1950: AAS 42 (1950). Cf. S. Io. DAMASCENUS, *Enc. in dorm. Dei genitricis*, Hom. 2 et 3: PG 96, 722-762, speciatim col. 728 B. - S. GERMANUS CONSTANTINOP., *In S. Dei gen. dorm.* Ser. 1: PG 98 (3), 340-348; Ser. 3: col. 362. - S. MODESTUS HIER., *In dorm. SS. Deiparae*: PG 86 (2); 3277-3311.

(16) Cf. PIUS XII, Litt. Encycl. *Ad coeli Reginam*, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954), pp. 633-636. Cf. S. ANDREAS CRET., *Hom. 3 in dorm. SS. Deiparae*: PG 97, 1090-1109. - S. Io. DAMASCENUS, *De fide orth.*, IV, 14: PG 94, 1153-1168.

(12) Cf. PIUS IX, Bulla *Ineffabilis*, 8 dec. 1854: Acta Pii IX, I, I, p. 616; DENZ. 1641 (2803).

(13) Cf. PIUS XII, Const. Apost. *Munificentissimus*, 1 nov. 1950: AAS 42 (1950); DENZ. 2333 (3903). Cf. S. Io. DAMASCENUS, *Enc. in dorm. Dei genitricis*, Hom. 2 et 3: PG 96, 722-762, speciatim col. 728 B. - S. GERMANUS CONSTANTINOP., *In S. Dei gen. dorm.* Ser. 1: PG 98 (3), 340-348; Ser. 3: col. 362. - S. MODESTUS HIER., *In dorm. SS. Deiparae*: PG 86 (2); 3277-3311.

(14) Cf. PIUS XII, Litt. Encycl. *Ad coeli Reginam*, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954), pp. 633-636; DENZ. 3913 ss. Cf. S. ANDREAS CRET., *Hom. 3 in dorm. SS. Deiparae*: PG 97, 1090-1109. - S. Io. DAMASCENUS, *De fide orth.*, IV, 14: PG 94, 1153-1168.

aeternae salutis dona nobis conciliare. Nam Virgo, regnum beatitudinis ingressa, munus suum in mysterio salutis hominum non deposuit. Sic eius in ordine gratiae cooperatio et mediatio (vel: in ordine gratiae maternitas) indesinenter perdurat, inde a consensu quem in initio divinae redemptionis consilio prae-

buit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit usque ad perpetuam omnium electorum consummationem. Materna sua caritate de filiis suis adhuc peregrinantibus et contra peccatum luctantibus curat, donec ad felicem patriam perducantur.

Unicus sane est Mediator noster secundum absolutam verborum Apostoli significationem: «Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6). At Mariae maternum munus hanc Christi unicam mediationem non obscurat vel

minuit, sed in immensum extollit. Omnis enim salutaris beatae Virginis influxus in homines non ex aliqua rei necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit.

Ecclesia etenim nullam mediationem inter Deum et homines agnovit, quae non ab unico

non ex aliqua rei necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit; *directam vero unionem credentis cum Christo in uno corpore nullo modo impedit sed fovet.*

(B) Cum itaque Beata Virgo ab aeterno una cum divini Verbi incarnatione tamquam Mater Dei et Mater hominum praedestinata, divinae Providentiae consilio, his in terris pro Christo Redemptore fuerit humilis «ancilla Domini» et *singulariter prae aliis* generosa socia, hanc ob causam mater nobis in ordine gratiae existit. *Christum concipiendo, generando, alendo, in templo Patri offerendo, Filioque suo in cruce morienti compatiendo, operi Salvatoris singulari prorsus modo cooperata est, oboedientia, fide et flagrante caritate, ad vitam animarum supernaturalem restaurandam.*

(C) Eius autem in gratiae *oeconomia maternitas* indesinenter perdurat, inde a consensu quem in Annuntiatione fideliter praebuit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit, usque ad perpetuam omnium electorum consummationem. *In coelis enim assumpta salutiferum hoc munus non deposuit, sed multiplici intercessione sua mirum in modum pergit in aeternae salutis donis nobis conciliandis* (17). Ma-

Ad n. 54.

(17) Cf. KLEUTGEN, textus reformatus *De mysterio Verbi incarnati*, cap. IV: MANSI 53, 290. Cf. S. ANDREAS CRET., *In nat. Mariae*, sermo 4: PG 97, 865 A. - S. GERMANUS CONSTANTINOP., *In ann. Deiparae*: PG 98, 322 BC. *In dorm. Deiparae*, III: col. 362 D. - S. IO. DAMASCENUS, *In dorm. B. V. Mariae*, Hom. 1: PG 96, 712 BC - 713 A.

influxus in homines non ex aliqua rei necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit; *unionem autem immediatam credentium cum Christo* nullo modo impedit sed fovet.

61. Beata Virgo, ab aeterno una cum divini Verbi incarnatione tamquam Mater Dei praedestinata, divinae Providentiae consilio, his in terris *fuit* pro Christo Redemptore humilis «ancilla Domini» et singulariter prae aliis generosa socia. Christum concipiens, generans, alens, in templo Patri *sistens*, Filioque suo in cruce morienti compatiens, operi Salvatoris singulari prorsus modo cooperata est, oboedientia, fide, *spe* et flagrante caritate, ad vitam animarum supernaturalem restaurandam. *Quam ob causam mater nobis in ordine gratiae existit.*

62. Haec autem in gratiae *oeconomia maternitas Mariae* indesinenter perdurat, inde a consensu quem in Annuntiatione fideliter praebuit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit, usque ad perpetuam omnium electorum consummationem. In coelis enim assumpta salutiferum hoc munus non deposuit, sed multiplici intercessione sua pergit in aeternae salutis donis nobis conciliandis (15). Materna sua

Ad n. 54.

(15) Cf. KLEUTGEN, textus reformatus *De mysterio Verbi incarnati*, cap. IV: MANSI 53, 290. Cf. S. ANDREAS CRET., *In nat. Mariae*, sermo 4: PG 97, 865 A. - S. GERMANUS CONSTANTINOP., *In ann. Deiparae*: PG 98, 322 BC. *In dorm. Deiparae*, III: col. 362 D. - S. IO. DAMASCENUS, *In dorm. B. V. Mariae*, Hom. 1: PG 96, 712 BC - 713 A.

beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit; unionem autem immediatam credentium cum Christo nullo modo impedit sed fovet.

61. Beata Virgo, ab aeterno una cum divini Verbi incarnatione tamquam Mater Dei praedestinata, divinae Providentiae consilio, his in terris *existit alma divini Redemptoris Mater*; singulariter prae aliis generosa socia, et humilis ancilla Domini. Christum concipiens, generans, alens, in templo Patri *sistens*, Filioque suo in cruce morienti compatiens, operi Salvatoris singulari prorsus modo cooperata est, oboedientia, fide, *spe* et flagrante caritate, ad vitam animarum supernaturalem restaurandam. Quam ob causam mater nobis in ordine gratiae existit.

62. Haec autem in gratiae *oeconomia maternitas Mariae* indesinenter perdurat, inde a consensu quem in Annuntiatione fideliter praebuit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit, usque ad perpetuam omnium electorum consummationem. In coelis enim assumpta salutiferum hoc munus non deposuit, sed multiplici intercessione sua pergit in aeternae salutis donis nobis conciliandis (15).

(15) Cf. KLEUTGEN, textus reformatus *De mysterio Verbi incarnati*, cap. IV: MANSI 53, 290. Cf. S. ANDREAS CRET., *In nat. Mariae*, sermo 4: PG 97, 865 A. - S. GERMANUS CONSTANTINOP., *In annunt. Deiparae*: PG 98, 321 BC. *In dorm. Deiparae*, III: col. 361 D. - S. IO. DAMASCENUS, *In dorm. B. V. Mariae*, Hom. 1, 8: PG 96, 712 BC - 713 A.

Mediatore Christo pendeat aut Eiusdem mediationi quidquam adiiciat.

p. 203 terna sua caritate *de fratribus Filii sui* adhuc peregrinantibus et contra peccatum luctantibus curat, donec ad felicem patriam perducantur. Propterea B. Maria Virgo in Ecclesia, praeterquam aliis, etiam titulo *Mediatricis condecorari consuevit*. Quod tamen ita intelligendum est, ut *dignitati et efficacitati Christi* unius Mediatoris nihil *deroget*, nihil *superaddat* (18).

5
10 (D) Tale autem munus Mariae Ecclesia profiteri non dubitat, iugiter experitur et fidelium cordi commendat, ut hoc materno fulti praesidio Mediatori ac Salvatore intimius adhaereant.

[De Maria, Ecclesiae typo ut Virgine et Matre]. Beata autem Virgo divinae maternitatis dono et munere, quo cum Filio Redemptore unitur, suisque singularibus privilegiis, etiam cum Ecclesia intime coniungitur: Deipara, ut iam docebat S. Ambrosius, est Ecclesiae typus. In mysterio enim Ecclesiae, quae iure mater

15 [De Maria, Ecclesiae typo ut Virgine et Matre] (E). Beata autem Virgo divinae maternitatis dono et munere, quo cum Filio Redemptore unitur, suisque singularibus *gratiis et muneribus*, etiam cum Ecclesia intime coniungitur: Deipara, ut iam docebat S. Ambrosius, est Ecclesiae typus *in ordine fidei, caritatis et*

(18) Cf. LEO XIII, Litt. Encycl. *Adiutricem populi*, 5 sept. 1895: ASS 15 (1895-96) p. 303. - S. PIUS X, Litt. Encycl. *Ad diem illum*, 2 febr. 1904: Acta, I, p. 154. - PIUS XI, Litt. Encycl. *Miserentissimus*, 8 maii 1928: AAS 20 (1928) p. 178.

p. 9 caritate *de fratribus Filii sui* adhuc peregrinantibus et contra peccatum luctantibus curat, donec ad felicem patriam perducantur. Propterea B. Maria Virgo in Ecclesia, *titulis Advocatae, Auxiliatricis, Adiutricis, Mediatricis invocatur* (16). Quod tamen ita intelligitur, ut dignitati et efficacitati Christi unius Mediatoris nihil *deroget*, nihil *superaddat* (17).

10 *Nulla enim creatura cum Verbo incarnato ac Redemptore connumerari unquam potest; sed sicut sacerdotium Christi variis modis tum a ministris tum a fideli populo participatur, et sicut una bonitas Dei in creaturis modis diversis realiter diffunditur, ita etiam unica mediatio Redemptoris non excludit, sed suscitatur variam apud creaturas participatam ex unico fonte cooperationem.*

15
20 Tale autem munus subordinatum Mariae Ecclesia profiteri non dubitat, iugiter experitur et fidelium cordi commendat, ut hoc materno fulti praesidio Mediatori ac Salvatore intimius adhaereant.

25 63. [De Maria, Ecclesiae typo ut Virgine et Matre]. Beata autem Virgo divinae maternitatis dono et munere, quo cum Filio Redemptore unitur, suisque singularibus *gratiis et muneribus*, etiam cum Ecclesia intime coniungitur: Deipara est *Ecclesiae typus*, ut iam docebat S. Ambrosius, in ordine *scilicet* fidei, cari-

(16) Cf. LEO XIII, Litt. Encycl. *Adiutricem populi*, 5 sept. 1895: ASS 15 (1895-96) p. 303. - S. PIUS X, Litt. Encycl. *Ad diem illum*, 2 febr. 1904: Acta, I, p. 154. - PIUS XI, Litt. Encycl. *Miserentissimus*, 8 maii 1928: AAS 20 (1928) p. 178.

(17) S. AMBROSIIUS, *Expos. Lc. II, 7: PL 15, 1555.*

Materna sua caritate *de fratribus Filii sui* adhuc peregrinantibus *ne non in periculis et angustiis* versantibus curat, donec ad felicem patriam perducantur. Propterea B. Virgo in Ecclesia, *titulis Advocatae, Auxiliatricis, Adiutricis, Mediatricis invocatur* (16). Quod tamen ita intelligitur, ut dignitati et efficacitati Christi unius Mediatoris nihil *deroget*, nihil *superaddat* (17).

Nulla enim creatura cum Verbo incarnato ac Redemptore connumerari unquam potest; sed sicut sacerdotium Christi variis modis tum a ministris tum a fideli populo participatur, et sicut una bonitas Dei in creaturis modis diversis realiter diffunditur, ita etiam unica mediatio Redemptoris non excludit, sed suscitatur variam apud creaturas participatam ex unico fonte cooperationem.

Tale autem munus subordinatum Mariae Ecclesia profiteri non dubitat, iugiter experitur et fidelium cordi commendat, ut hoc materno fulti praesidio Mediatori ac Salvatore intimius adhaereant.

63. Beata autem Virgo divinae maternitatis dono et munere, quo cum Filio Redemptore unitur, suisque singularibus *gratiis et muneribus*, etiam cum Ecclesia intime coniungitur: Deipara est Ecclesiae typus, ut iam docebat S. Ambrosius, in ordine *scilicet* fidei, caritatis et perfectae cum Christo unio-

(16) Cf. LEO XIII, Litt. Encycl. *Adiutricem populi*, 5 sept. 1895: ASS 15 (1895-96) p. 303. - S. PIUS X, Litt. Encycl. *Ad diem illum*, 2 febr. 1904: Acta, I, p. 154. - PIUS XI, Litt. Encycl. *Miserentissimus*, 8 maii 1928: AAS 20 (1928) p. 178. - PIUS XII, *Nuntius Radioph.*, 13 maii 1946: AAS 38 (1946) p. 266.

(17) S. AMBROSIIUS, *Epist. 63: PL 16, 1218.*

Textus Subcommissionis die 3 iulii 1964	Textus Commissionis Doctrinalis Textus prior	die 27 octobris 1964 Textus emendatus in Concilio	Textus – modis expensis – promulgatus die 21 novembris 1964
<p>vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplar praebens. Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praestans fidem, nullo dubio adulteratam. Filium autem peperit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos et educandos materno amore cooperatur.</p>	<p>perfectae cum Christo unionis (19). In mysterio enim Ecclesiae, quae iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplar praebens (20). Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praestans fidem, nullo dubio adulteratam. Filium autem peperit, quem Deus posuit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos et educandos materno amore cooperatur.</p>	<p>tatis et perfectae cum Christo unionis (18). In mysterio enim Ecclesiae, quae et ipsa iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplar praebens (19). Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praestans fidem, nullo dubio adulteratam. Filium autem peperit, quem Deus posuit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos et educandos materno amore cooperatur.</p>	<p>nis (18). In mysterio enim Ecclesiae, quae et ipsa iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplar praebens (19). Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praestans fidem, nullo dubio adulteratam. Filium autem peperit, quem Deus posuit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos et educandos materno amore cooperatur.</p>
<p>Iamvero Ecclesia, eius arcanam sanctitatem contemplando et caritatem imitando, voluntatem Patris fideliter adimplendo, et ipsa fit mater: in baptismo enim filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos, ad vitam novam et immortalem generat. Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure servat, et «imitans Domini sui matrem, quoniam corpore non potuit, mente tamen et mater est et virgo».</p>	<p>Iamvero Ecclesia, eius arcanam sanctitatem contemplans et caritatem imitans, voluntatemque Patris fideliter adimplens, per verbum Dei fideliter susceptum et ipsa fit mater: praedicatione enim ac baptismo filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos, ad vitam novam et immortalem generat. Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure servat, et</p>	<p>64. Iamvero Ecclesia, eius arcanam sanctitatem contemplans et caritatem imitans, voluntatemque Patris fideliter adimplens, per verbum Dei fideliter susceptum et ipsa fit mater: praedicatione enim ac baptismo filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos, ad vitam novam et immortalem generat. Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure servat, et imitans Domini sui matrem, et virtute Spiritus Sancti virginaliter servans integram fidem, solidam spem, sinceram caritatem (20).</p>	<p>64. Iamvero Ecclesia, eius arcanam sanctitatem contemplans et caritatem imitans, voluntatemque Patris fideliter adimplens, per verbum Dei fideliter susceptum et ipsa fit mater: praedicatione enim ac baptismo filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos, ad vitam novam et immortalem generat. Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure custodit, et imitans Domini sui Matrem, virtute Spiritus Sancti, virginaliter servat integram fidem, solidam spem, sinceram caritatem (20).</p>
<p>p. 204</p>	<p>«imitans Domini sui matrem, quoniam corpore non potuit, mente tamen et mater est et virgo» (21).</p> <p>(19) S. AMBROSIUS, <i>Expos. Lc. II, 7</i>: PL 15, 1555. (20) Cf. PS.-PETRUS DAM., <i>Serm. 63</i>: PL 144, 861 AB. - GODEFRIDUS A S. VICTORE, <i>In nat. B. M.</i>, Ms. Paris, Mazarine, 1002, fol. 109. - GERHOFUS REICH., <i>De gloria et honore Filii hominis</i>, 10: PL 194, 1105 AB. (21) S. AMBROSIUS, <i>l. c.</i> et <i>Expos. Lc. X, 24-25</i>: PL 15, 1810. - S. AUGUSTINUS, <i>Serm. 191, 2, 3</i>: PL 38, 1010. Cf. <i>In Io. Tr. 13, 12</i>: PL 35, 1499; etc. Cf. etiam ISAAC DE STELLA, <i>Serm. 31</i>: PL 194, 1863 A.</p>	<p>(18) S. AMBROSIUS, <i>Expos. Lc. II, 7</i>: PL 15, 1555. (19) Cf. PS.-PETRUS DAM., <i>Serm. 63</i>: PL 144, 861 AB. - GODEFRIDUS A S. VICTORE, <i>In nat. B. M.</i>, Ms. Paris, Mazarine, 1002, fol. 109 r. - GERHOFUS REICH., <i>De gloria et honore Filii hominis</i>, 10: PL 194, 1105 AB. (20) S. AMBROSIUS, <i>l. c.</i> et <i>Expos. Lc. X, 24-25</i>: PL 15, 1810. - S. AUGUSTINUS, <i>In Io. Tr. 13, 12</i>: PL 35, 1499. Cf. <i>Serm. 191, 2, 3</i>: PL 38, 1010; etc. Cf. etiam Ven. BEDA, <i>In Lc. Expos. I, cap. 2</i>: PL 92, 330. - ISAAC DE STELLA, <i>Serm. 31</i>: PL 194, 1863 A.</p>	<p>(18) S. AMBROSIUS, <i>Expos. Lc. II, 7</i>: PL 15, 1555. (19) Cf. PS.-PETRUS DAM., <i>Serm. 63</i>: PL 144, 861 AB. - GODEFRIDUS A S. VICTORE, <i>In nat. B. M.</i>, Ms. Paris, Mazarine, 1002, fol. 109 r. - GERHOFUS REICH., <i>De gloria et honore Filii hominis</i>, 10: PL 194, 1105 AB. (20) S. AMBROSIUS, <i>l. c.</i> et <i>Expos. Lc. X, 24-25</i>: PL 15, 1810. - S. AUGUSTINUS, <i>In Io. Tr. 13, 12</i>: PL 35, 1499. Cf. <i>Serm. 191, 2, 3</i>: PL 38, 1010; etc. Cf. etiam Ven. BEDA, <i>In Lc. Expos. I, cap. 2</i>: PL 92, 330. - ISAAC DE STELLA, <i>Serm. 51</i>: PL 194, 1863 A.</p>

[De Mariae virtutibus, ab Ecclesia imitandis]. Dum autem Ecclesia in Beatissima Virgine ad perfectionem iam attingat, qua sine macula et ruga existit (cf. Eph. 5, 27), Christiani fideles nituntur ut devincentes peccatum in sanctitate crescant; ideoque oculos suos ad Mariam attollunt, quae toti electorum communitati tamquam exemplar virtutum praefulget. Ecclesia de Ea pie recogitans Eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum incarnationis mysterium venerabunda penitus intrat, Sponsoque suo magis magisque conformatur. Maria enim, quae, in historiam salutis intrinsecus ingressa, maxima fidei placita in se quodammodo unit et reverberat, cum praedicatur, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris credentes advocat. Ecclesia vero, gloriam Christi prosequens, praeelsae suae Figurae similior efficitur, continuo progrediens in fide, oboedientia, caritate, patientia, imprimis autem in divina voluntate exquirenda et obsequenda.

5
10
15
20
25

[De Mariae virtutibus, ab Ecclesia imitandis] (F). Dum autem Ecclesia in Beatissima Virgine ad perfectionem iam attingat, qua sine macula et ruga existit (cf. Eph. 5, 27), Christiani fideles nituntur, ut devincentes peccatum in sanctitate crescant; ideoque oculos suos ad Mariam attollunt, quae toti electorum communitati tamquam exemplar virtutum praefulget. Ecclesia de Ea pie recogitans Eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum incarnationis mysterium venerabunda penitus intrat, Sponsoque suo magis magisque conformatur. Maria enim, quae, in historiam salutis intrinsecus ingressa, maxime fidei placita in se quodammodo unit et reverberat, cum praedicatur, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris credentes advocat. Ecclesia vero, gloriam Christi prosequens, praeelsae suae Figurae similior efficitur, continuo progrediens in fide, oboedientia, caritate, patientia, imprimis autem in divina voluntate exquirenda et obsequenda.

15
20
25
30
35

65. [De Mariae virtutibus, ab Ecclesia imitandis]. Dum autem Ecclesia in Beatissima Virgine ad perfectionem iam pertingit, qua sine macula et ruga existit (cf. Eph. 5, 27), Christiani fideles *adhuc* nituntur, ut devincentes peccatum in sanctitate crescant; ideoque oculos suos ad Mariam attollunt, quae toti electorum communitati tamquam exemplar virtutum praefulget. Ecclesia de Ea pie recogitans Eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum incarnationis mysterium venerabunda penitus intrat, Sponsoque suo magis magisque conformatur. Maria enim, quae, in historiam salutis *intime* ingressa, maxima fidei placita in se quodammodo unit et reverberat, dum praedicatur *et colitur*, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris credentes advocat. Ecclesia vero, gloriam Christi prosequens, praeelsa suo *Typo* similior efficitur, continuo progrediens in fide, *spe et caritate, ac divinam voluntatem in omnibus quaerens et obsequens. Unde etiam in opere suo apostolico ad Eam merito respicit, quae genuit Christum, ideo de Spiritu Sancto conceptum et de Virgine natum, ut in cordibus quoque fidelium nascatur et crescat. Quae Virgo in sua vita exemplum exstitit materni illius affectus, quo cuncti in missione apostolica Ecclesiae cooperantes ad regenerandos homines animari oportet.*

40
p. 11

IV. DE CULTU BEATAE VIRGINIS IN ECCLESIA

66. [De natura et fundamento cultus]. Maria, per gratiam Dei post Filium prae omnibus angelis et hominibus exaltata, utpote Dei Mater, quae mysteriis Christi interfuit, speciali cultu ab Ecclesia merito honoratur. Et sane ab antiquissimis temporibus Beata Virgo

51. [DE CULTU BEATAE VIRGINIS
IN ECCLESIA]

[De natura et fundamento cultus]. Maria, qua post Filium maior non est, utpote Dei Mater, quae mysteriis Christi non adfuit tantum, sed interfuit, speciali cultu ab Ecclesia merito honoratur. Et sane ab antiquissimis temporibus Beata Virgo sub titulo «Deiparae» colitur,

30

55. (olim n. 51).
DE CULTU BEATAE VIRGINIS IN ECCLESIA

[De natura et fundamento cultus] (A). Maria, per gratiam Dei post Filium prae omnibus angelis et hominibus exaltata, utpote Dei Mater, quae mysteriis Christi non adfuit tantum, sed interfuit, speciali cultu ab Ecclesia merito honoratur. Et sane ab antiquissimis tem-

65. Dum autem Ecclesia in Beatissima Virgine ad perfectionem iam pertingit, qua sine macula et ruga existit (cf. Eph. 5, 27), christifideles adhuc nituntur, ut devincentes peccatum in sanctitate crescant; ideoque oculos suos ad Mariam attollunt, quae toti electorum communitati tamquam exemplar virtutum praefulget. Ecclesia de Ea pie recogitans Eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum incarnationis mysterium venerabunda penitus intrat, Sponsoque suo magis magisque conformatur. Maria enim, quae, in historiam salutis intime ingressa, maxima fidei placita in se quodammodo unit et reverberat, dum praedicatur et colitur, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris credentes advocat. Ecclesia vero, gloriam Christi prosequens, praeelsa suo Typo similior efficitur, continuo progrediens in fide, spe et caritate, ac divinam voluntatem in omnibus quaerens et obsequens. Unde etiam in opere suo apostolico Ecclesia ad Eam merito respicit, quae genuit Christum, ideo de Spiritu Sancto conceptum et de Virgine natum, ut per Ecclesiam in cordibus quoque fidelium nascatur et crescat. Quae Virgo in sua vita exemplum exstitit materni illius affectus, quo cuncti in missione apostolica Ecclesiae cooperantes ad regenerandos homines animantur oportet.

IV. DE CULTU BEATAE VIRGINIS IN ECCLESIA

66. Maria, per gratiam Dei post Filium prae omnibus angelis et hominibus exaltata, utpote sanctissima Dei Mater, quae mysteriis Christi interfuit, speciali cultu ab Ecclesia merito honoratur. Et sane ab antiquissimis temporibus Beata Virgo sub titulo «Deiparae»

sub cuius praesidium fideles in cunctis periculis suis deprecantes confugiunt. Inde praesertim ab Ephesina Synodo cultus populi Dei erga Mariam mirabiliter crebruit in veneratione et dilectione, in invocatione et imitatione, secundum ipsius verba prophetica: «Beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna qui potens est» (Lc. 1, 48). Qui quidem cultus, prout in Ecclesia semper existit, singularis omnino quamquam est, essentialiter differt a cultu adorationis, qui Verbo incarnato aequae ac Patri et Spiritui Sancto exhibetur, eidemque potissimum favet. Variarum enim formarum pietatis erga Dei Genitricem, quas Ecclesia intra limites sanae et orthodoxae doctrinae, pro temporum et locorum conditionibus et pro indole ingenioque fidelium approbavit, id efficiunt ut, dum Mater honoratur, Filius, propter quem omnia (1 Cor. 3, 23; Col. 1, 15-16; Hebr. 2, 10) et in quo aeterno Patri complacuit omnem plenitudinem inhabitare (Col. 1, 19), rite noscatur, ametur, glorificetur, Eiusque mandata serventur. Et per Christum, qui «via et veritas et vita» est (Io. 14, 6), homines ad Dei Patris cognitionem supremamque adorationem perducuntur.

[De spiritu praedicationis et cultus]. Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet, simulque omnes Ecclesiae filios admonet ut praxes et exercitia pietatis erga Mariam saeculorum cursu a Magisterio commendata magni faciant et ea quae anteactis temporibus de cultu imaginum Christi, Beatae Virginis et Sanctorum decreta fuere, religiose ser-

poribus Beata Virgo sub titulo «Deiparae» colitur, sub cuius praesidium fideles in cunctis periculis suis deprecantes confugiunt (22). Inde praesertim ab Ephesina Synodo cultus populi Dei erga Mariam mirabiliter crebruit in veneratione et dilectione, in invocatione et imitatione, secundum ipsius verba prophetica: «Beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna qui potens est» (Lc. 1, 48). Qui quidem cultus, prout in Ecclesia semper existit, singularis omnino quamquam est, essentialiter differt a cultu adorationis, qui Verbo incarnato aequae ac Patri et Spiritui Sancto exhibetur, eidemque potissimum favet. Variarum enim formarum pietatis erga Dei Genitricem, quas Ecclesia intra limites sanae et orthodoxae doctrinae, pro temporum et locorum conditionibus et pro indole ingenioque fidelium approbavit, id efficiunt ut, dum Mater honoratur, Filius, propter quem omnia (cf. Col. 1, 15-16) et in quo aeterno Patri complacuit omnem plenitudinem inhabitare (Col. 1, 19), rite noscatur, ametur, glorificetur, Eiusque mandata serventur. Et per Christum, qui «via et veritas et vita» est (Io. 14, 6), homines ad Dei Patris cognitionem supremamque adorationem perducuntur.

[De spiritu praedicationis et cultus] (B). Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet, simulque omnes Ecclesiae filios admonet, ut *cultum catholicum, praesertim liturgicum, erga Beatam Virginem generose foveant*, praxes autem et exercitia pietatis erga Eam saeculorum cursu a Magisterio commendata magni faciant et ea quae anteactis tem-

Ad n. 55.

(22) «Sub tuum praesidium».

sub titulo «Deiparae» colitur, sub cuius praesidium fideles in cunctis periculis suis deprecantes confugiunt (21). Inde praesertim ab Ephesina Synodo cultus populi Dei erga Mariam mirabiliter crebruit in veneratione et dilectione, in invocatione et imitatione, secundum ipsius verba prophetica: «Beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna qui potens est» (Lc. 1, 48). Qui cultus, prout in Ecclesia semper existit, singularis omnino quamquam est, essentialiter differt a cultu adorationis, qui Verbo incarnato aequae ac Patri et Spiritui Sancto exhibetur, eidemque potissimum favet. Variarum enim formarum pietatis erga Dei Genitricem, quas Ecclesia intra limites sanae et orthodoxae doctrinae, pro temporum et locorum conditionibus et pro indole ingenioque fidelium approbavit, id efficiunt ut, dum Mater honoratur, Filius, propter quem omnia (cf. Col. 1, 15-16) et in quo aeterno Patri complacuit omnem plenitudinem inhabitare (Col. 1, 19), rite noscatur, ametur, glorificetur, Eiusque mandata serventur.

67. [De spiritu praedicationis et cultus]. Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet, simulque omnes Ecclesiae filios admonet, ut cultum, praesertim liturgicum, erga Beatam Virginem generose foveant, praxes autem et exercitia pietatis erga Eam saeculorum cursu a Magisterio commendata magni faciant et ea quae anteactis temporibus

Ad n. 55.

(21) «Sub tuum praesidium».

rae» colitur, sub cuius praesidium fideles in cunctis periculis *et necessitatibus* suis deprecantes confugiunt (21). Inde praesertim ab Ephesina Synodo cultus populi Dei erga Mariam mirabiliter *crevit* in veneratione et dilectione, in invocatione et imitatione, secundum ipsius verba prophetica: «Beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna qui potens est» (Lc. 1, 48). Qui cultus, prout in Ecclesia semper existit, singularis omnino quamquam est, essentialiter differt a cultu adorationis, qui Verbo incarnato aequae ac Patri et Spiritui Sancto exhibetur, eidemque potissimum favet. Variarum enim formarum pietatis erga Dei Genitricem, quas Ecclesia intra limites sanae et orthodoxae doctrinae, pro temporum et locorum conditionibus et pro indole ingenioque fidelium approbavit, id efficiunt ut, dum Mater honoratur, Filius, propter quem omnia (cf. Col. 1, 15-16) et in quo aeterno Patri «complacuit omnem plenitudinem inhabitare» (Col. 1, 19), rite noscatur, ametur, glorificetur, Eiusque mandata serventur.

67. Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet, simulque omnes Ecclesiae filios admonet, ut cultum, praesertim liturgicum, erga Beatam Virginem generose foveant, praxes autem et exercitia pietatis erga Eam saeculorum cursu a Magisterio commendata magni faciant et ea quae

(21) «Sub tuum praesidium».

Textus Subcommissionis die 3 iulii 1964	Textus Commissionis Doctrinalis Textus prior	die 27 octobris 1964 Textus emendatus in Concilio	Textus – modis expensis – promulgatus die 21 novembris 1964
<p>vent. Theologos autem verbique divini praecones enixe exhortatur, ut ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant. Studium Sacrae Scripturae, Sanctorum Patrum Ecclesiaeque Doctorum sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem. In proponenda veritate talia adhibeant verba, quae Beatam Virginem nullatenus Filio suo aequalem, Ei tamen, Deo sic volente, Filio suo inter omnes Sanctos simillimam praedicent. Meminerint porro fideles veram devotionem neque in quodam momenti affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem erga Matrem nostram amorem eiusque virtutum imitationem excitamur.</p>	<p>poribus de cultu imaginum Christi, Beatae Virginis et Sanctorum decreta fuere, religiose servant (23). Theologos autem verbique divini praecones enixe exhortatur, ut ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant (24). Studium Sacrae Scripturae, Sanctorum Patrum Ecclesiaeque Doctorum sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem. In proponenda veritate talia adhibeant verba, quae Beatam Virginem nullatenus Filio suo aequalem, Eam tamen, Deo sic volente, Filio suo inter omnes Sanctos simillimam praedicent. <i>Sedulo arceant quaecumque sive in dictis sive in factis fratres seiunctos in errorem circa veram Ecclesiae doctrinam inducere possent. Meminerint porro fideles veram devotionem neque in sterili et transitorio affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem erga Matrem nostram amorem eiusque virtutum imitationem excitamur.</i></p>	<p>de cultu imaginum Christi, Beatae Virginis et Sanctorum decreta fuere, religiose servant (22). Theologos autem verbique divini praecones enixe exhortatur, ut <i>aeque</i> ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant (23). Studium Sacrae Scripturae, Sanctorum Patrum Ecclesiaeque Doctorum sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem. Sedulo arceant quaecumque sive in dictis sive in factis fratres seiunctos <i>aliosve</i> in errorem <i>vel aversionem erga</i> veram Ecclesiae doctrinam inducere possent. Meminerint porro fideles veram devotionem neque in sterili et transitorio affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem erga Matrem nostram amorem eiusque virtutum imitationem excitamur.</p>	<p>anteactis temporibus de cultu imaginum Christi, Beatae Virginis et Sanctorum decreta fuere, religiose servant (22). Theologos autem verbique divini praecones enixe exhortatur, ut <i>aeque</i> ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant (23). Studium Sacrae Scripturae, Sanctorum Patrum et Doctorum <i>Ecclesiaeque liturgiarum</i> sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem. Sedulo arceant quaecumque sive in dictis sive in factis fratres seiunctos <i>vel alios quoscumque</i> in errorem <i>circa</i> veram Ecclesiae doctrinam inducere possent. Meminerint porro fideles veram devotionem neque in sterili et transitorio affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem erga Matrem nostram amorem eiusque virtutum imitationem excitamur.</p>
<p>52. [DE BEATA VIRGINE ET UNITATE]</p>	<p>56. (olim nn. 53-52). MARIA, SIGNUM CERTAE SPEI ET SOLATII PEREGRINANTI POPULO DEI</p>	<p>V. MARIA, SIGNUM CERTAE SPEI ET SOLATII PEREGRINANTI POPULO DEI</p>	<p>V. MARIA, SIGNUM CERTAE SPEI ET SOLATII PEREGRINANTI POPULO DEI</p>
<p>Sacrosanctae huic Generali Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres separatos non deesse, qui Matri Do-</p>	<p>(A) Interim autem Mater Iesu, quemadmodum in caelis corpore et anima iam glorificata, imago et initium est Ecclesiae in futuro</p>	<p>68. Interim autem Mater Iesu, quemadmodum in caelis corpore et anima iam glorificata, imago et initium est Ecclesiae in futuro</p>	<p>68. Interim autem Mater Iesu, quemadmodum in caelis corpore et anima iam glorificata, imago et initium est Ecclesiae in futuro</p>
<p>(23) CONC. NICAENUM II, anno 787: MANSI 13, 378-379. CONC. TRIDENT., sess. 25: MANSI 33, 171-172. (24) Cf. PIUS XII, <i>Nuntius radioph.</i>, 24 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 679. Litt. Encycl. <i>Ad coeli Reginam</i>, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 637.</p>	<p>(22) CONC. NICAENUM II, anno 787: MANSI 13, 378-379; DENZ. 302 (600-601). - CONC. TRIDENT., sess. 25: MANSI 33, 171-172. (23) Cf. PIUS XII, <i>Nuntius radioph.</i>, 24 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 679. Litt. Encycl. <i>Ad coeli Reginam</i>, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 637.</p>	<p>(22) CONC. NICAENUM II, anno 787: MANSI 13, 378-379; DENZ. 302 (600-601). - CONC. TRIDENT., sess. 25: MANSI 33, 171-172. (23) Cf. PIUS XII, <i>Nuntius radioph.</i>, 24 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 679. Litt. Encycl. <i>Ad coeli Reginam</i>, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 637.</p>	<p>(22) CONC. NICAENUM II, anno 787: MANSI 13, 378-379; DENZ. 302 (600-601). - CONC. TRIDENT., sess. 25: MANSI 33, 171-172. (23) Cf. PIUS XII, <i>Nuntius radioph.</i>, 24 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 679. Litt. Encycl. <i>Ad coeli Reginam</i>, 11 oct. 1954: AAS 46 (1954) p. 637.</p>

mini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt. *Pie quidem credendum*

saeculo consummandae, ita his in terris, quoad-
usque advenerit dies Domini (cf. 2 Pt. 3, 10),
tamquam signum certae spei et solatii peregrinanti populo Dei praelucet.

saeculo consummandae, ita his in terris, quoad-
usque advenerit dies Domini (cf. 2 Pt. 3, 10),
tamquam signum certae spei et solatii peregrinanti populo Dei praelucet.

saeculo consummandae, ita his in terris, quoadusque advenerit dies Domini (cf. 2 Pt. 3, 10), tamquam signum certae spei et solatii peregrinanti Populo Dei praelucet.

est Ipsam, quae in Calvariae loco fideles habuit materna suo corde commendatos, cunctos homines diligere ac fovere, ut fructibus redemptionis abundantius utantur, illosque praecipue qui nomen Christi invocant, ut tandem in unum gregem sub uno Pastore conveniant. Quamobrem universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei et Matrem hominum effundant, ut Ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque in omnium Sanctorum Communionem apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive christiano nomine decorantur, sive Salvatore suum adhuc ignorant, cum pace et concordia in unum Populum Dei feliciter congregentur.

(B) Sacrosanctae huic Generali Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres separatos non deesse, qui Matri Domini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt (25). Universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei et Matrem hominum effundant, ut Ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque in omnium Sanctorum Communionem apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive christiano nomine decorantur, sive Salvatore suum adhuc ignorant, cum pace et concordia in unum Populum Dei feliciter congregentur.

69. Sacrosanctae huic Generali Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres separatos non deesse, qui Matri Domini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt (24). Universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei et Matrem hominum effundant, ut Ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque in omnium Sanctorum Communionem apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive christiano nomine decorantur, sive Salvatore suum adhuc ignorant, cum pace et concordia in unum Populum Dei feliciter congregentur, *ad gloriam Sanctissimae et individuae Trinitatis.*

69. Sacrosanctae huic Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres *seunctos* non deesse, qui Matri Domini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt (24). Universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei et Matrem hominum effundant, ut Ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque *in coelo super omnes beatos et angelos exaltata*, in omnium Sanctorum Communionem apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive *quae* christiano nomine decorantur, sive *quae* Salvatore suum adhuc ignorant, cum pace et concordia in unum Populum Dei feliciter congregentur, ad gloriam Sanctissimae et individuae Trinitatis.

53. [MARIA, SIGNUM CERTAE SPEI ET SOLATII PEREGRINANTI POPULO DEI] p. 207

Interim autem Mater Iesu, quemadmodum in caelis corpore et anima iam glorificata, imago et initium est Ecclesiae in futuro saeculo consummandae, ita his in terris, quoadusque advenerit dies Domini (cf. 2 Pt. 3, 10), tam-

Ad n. 56.
(25) Cf. PIUS XI, Litt. Encycl. *Ecclesiam Dei*, 12 nov. 1923: AAS 15 (1923) p. 581. - PIUS XII, Litt. Encycl. *Fulgens corona*, 8 sept. 1953: AAS 45 (1953) pp. 590-591.

Ad n. 56.
(24) Cf. PIUS XI, Litt. Encycl. *Ecclesiam Dei*, 12 nov. 1923: AAS 15 (1923) p. 581. - PIUS XII, Litt. Encycl. *Fulgens corona*, 8 sept. 1953: AAS 45 (1953) pp. 590-591.

(24) Cf. PIUS XI, Litt. Encycl. *Ecclesiam Dei*, 12 nov. 1923: AAS 15 (1923) p. 581. - PIUS XII, Litt. Encycl. *Fulgens corona*, 8 sept. 1953: AAS 45 (1953) pp. 590-591.

quam signum certae spei et solatii peregrinanti populo Dei praelucet.

Virgo igitur *fidelis*, intercessione sua apud Filium, augeat in nobis fidem et spem futurorum bonorum exemploque suo nos erigat ad caelestia desideria, *quippe qui «non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus» (Hebr. 13, 14)*. Virgo *potens*, quae «serpentis caput virgineo pede contrivit», obtineat nobis fortitudinem in bello contra antiquum serpentem. Virgo *prudens*, quae Domini in carnem adventus fuit testis et ministra, impetret nobis in huius mundi tenebris vigilantiam, dum adventum Christi exspectamus gloriosum. Virgo *clemens*, quae humilitatis servitio et caritatis communione Ecclesiae praeivit eique semper praeifulget, suppliciter efflagitet, ut nos post Ipsam ardorem apostolicum pro gloria Filii sui et mundi vita incunctanter expleamus, donec Ecclesia, quae in umbra et tribulatione longe peregrinatur a Domino, demum ad nuptias Dei et Agni in luce et gaudio perveniat.

10

15

20

25

Virgo igitur *FIDELIS*, intercessione sua apud Filium, augeat in nobis fidem et spem futurorum bonorum exemploque suo nos erigat ad caelestia desideria. Virgo *POTENS*, quae «serpentis caput virgineo pede contrivit» (26), obtineat nobis fortitudinem in bello contra antiquum serpentem. Virgo *PRUDENS*, quae Domini in carnem adventus fuit testis et ministra, impetret nobis in huius mundi tenebris vigilantiam, dum adventum Christi exspectamus gloriosum. Virgo *CLEMENS*, quae humilitatis servitio et caritatis communione Ecclesiae praeivit eique semper praeifulget, suppliciter efflagitet, ut nos post Ipsam ardorem apostolicum pro gloria Filii sui et mundi vita incunctanter expleamus, donec Ecclesia, quae in umbra et tribulatione longe peregrinatur a Domino, demum ad nuptias Dei et Agni in luce et gaudio perveniat.

(26) *Versus* ad Vesperas et Laudes in festo B. V. Immaculatae Conceptionis.

Haec omnia et singula quae in hac Constitutione dogmatica edicta sunt placuerunt Patribus. Et Nos, Apostolica a Christo Nobis tradita potestate, illa una cum Venerabilibus Patribus, in Spiritu Sancto approbamus, decernimus ac statuimus et quae ita synodaliter statuta sunt ad Dei gloriam promulgari iubemus.

Romae, apud S. Petrum, die XXI mensis Novembris anno MCMLXIV.

Ego PAULUS
Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Sequuntur Patrum subsignationes